

Huisraad door de eeuwen heen

Yvette Kemel

Op 20 en 21 september hadden we onze jaarlijkse Sint-Kruiskermis tentoonstelling in De Zorge. Dit jaar werd gewerkt rond huisraad door de eeuwen heen in de breedste zin van het woord. De tentoonstelling was voornamelijk opgebouwd met voorwerpen uit de privécollectie van RD. Daarnaast waren een paar voorwerpen opgenomen van Ewald Van Coppenolle, Leo De Vlam en Johan Duyck. In de tentoonstelling waren een drietal voorwerpen die voor controversie zorgden, de doopspuit, de 'Irrigateur Egusier' en de zuigfles. Over de zuigfles voor baby's het zgn. schapenflesje in tin vindt men zeer veel voorbeelden op Internet, museumcollecties en ook in het boek *Etains médicaux et pharmaceutiques van abbe Paul Bidault et Docteur Jean Lepart*. Voor de andere twee ben ik terug in mijn documentatie gedoken en zal ik proberen om de ongelovigen te overtuigen.

Doopspuit

Een doopspuit is een vrij lange metalen spuit (qua grootte en vorm wat vergelijkbaar met een lavementspuit) met een bolvormig uiteinde dat van gaatjes voorzien is.

Deze diende om een nooddoop 'in utero' in de vagina uit te voeren. Dit gebeurde indien men vreesde dat het kind de bevalling niet zou overleven. De spuit werd met wijwater gevuld en dat werd dan via de vagina in de baarmoeder (de uterus) gespoten om het kind te dopen.

In de eerste eeuwen van onze jaartelling werd men op volwassen leeftijd gedoopt. Vanaf de 4de eeuw groeide echter de populariteit van de kinderdoop. Met het doopsel werd men gezuiverd van zonde ook van de erfzonde. Immers, de ziel van ongedoopte kinderen zou bij sterfte naar het voorgeborchte van de hel gaan en nooit rust kennen. Het doopsel is bovendien een voorwaarde voor het ontvangen van de andere sacramenten. Dus wanneer men vreesde dat het ongedoopte kind zou sterven, werd een nooddoop uitgevoerd, zelfs in de baarmoeder (in utero) door middel van een doopspuit.

Anno 1779. baptizati sunt
in parochia De Ravelt. 148
4to Januarii baptizatus est in utero matris per
chirurgum ex hooge mierdt, infans jacobus
hijbs et Adriaens verprouwen conjugum.
parentes ex Ravelt hic habitantes.
baptizatus est hora 2da post meridiem et
mortuus hora quarta postmeridiana.
quod attestor j: Boonroij Pastor in Ravelt.
chirurgus discesserat, et ideo non subscripsit
Gavins hijbs

Geboortekte met vermelding nooddoopsel in baarmoeder.

Deze spuit werd voor allerlei spoelingen gebruikt. Door het aanpassen van het bovendeeel kon die gebruikt worden als zwagerschapspreventie, het spoelen met kruidenmengsels tegen venerische ziekten, darmspoelingen enz.

Irrigateur Eguisier

Het tweede voorwerp was de 'Irrigateur Eguisier'. Het idee dat vrouwen ook al in de voorbije eeuwen middelen gebruikten om zwangerschap te voorkomen stootte op heel wat ongeloof. Toch was één van de meest voorkomende contraceptieve methoden in de tweede helft van de 19de eeuw de douche 'Irrigateur Eguisier'. Ze bestond uit een met water gevuld metalen of porseleinen cilindrisch vat, een regelbare pomp en een slang. Dank zij de pomp was de douche niet afhankelijk van de zwaartekracht en kon de waterdruk gemakkelijk geregeld worden. In 1843 werd het toestel voorgesteld door de Parijse gynaecoloog Maurice Eguisier (1813-1851) en de medisch technicus François Libault. Het was in de eerste plaats bedoeld om allerhande lichaamsopeningen te spoelen, vagina, oor, sinussen en darmen. Maar vrij snel gebruikte men het ook als vaginale douche met toevoeging van zaaddodende stoffen om zwangerschap te

voorkomen. Ze was in vrijwel elk huishouden te vinden. Men gebruikte aftreksels van kruiden zoals moederkoren, wijn ruit, saffraan en apiol uit peterselie vermengd met water. Apiol is in geconcentreerde vorm schadelijk omdat het een abortus opwekkende werking heeft. Uit diverse studies blijkt dat ook zeepoplossingen zeer populair waren, vooral Sunlight-zeep, dat vanaf 1884 op de markt kwam, werd veelvuldig gebruikt. Ook een mengsel van water, zeep, azijn en citroensap zou volgens sommige bronnen zeer efficiënt zijn, de zuurtegraad van de azijn en citroen zouden het sperma doden. Of het allemaal doeltreffend was laat ik in het midden.

MAISON DE L'INVENTEUR, FONDÉE EN 1842

SEUL VÉRITABLE IRRIGATEUR
DU DOCTEUR EGUISIER

TOLLAY FILS & J. LEBLANC
7, RUE CADET, 7

PARIS, le 21 Mars 1892. Dest. Monsieur Schmitt

Quantité	Modèle	Remise	Net	Total	Remise	Total
3	Stavri	200		200		200
3	Bouillotte	50		50		50
1	Bouillotte					100
1	Bouillotte					100
2	Bouillottes					200
20	Stavri	200		200		200
20	Bouillottes	50		50		50
200	Stavri	200		200		200
2	Bouillottes					200
2	Bouillottes					200
2	Bouillottes					200
Total						740

Tollay & Leblanc

www.delcampe.net

Heel wat afbeeldingen van de doopsput en anticonceptie materiaal uit voorbije eeuwen kan men vinden op: <http://www.amber-ambre-inclusions.info/nuova%20irrigatori.htm>.

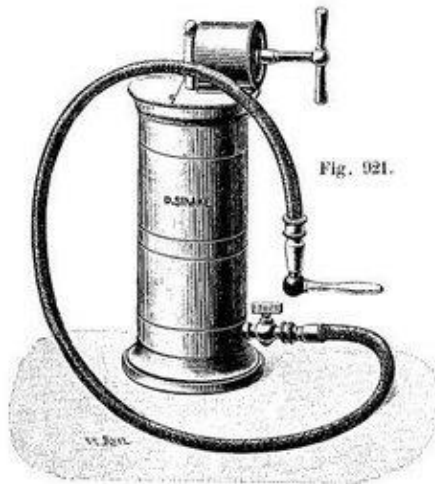

Fig. 921.

1. Irrigateur Egusier n° 1 (fig. 921) . . .	11 »
2. <i>Le même</i> , n° 2	12 »
3. <i>Le même</i> , n° 3	14 »
4. Irrigateur Egusier en étain nickelé, n° 1	15 »
5. <i>Le même</i> , n° 2	16 »
6. <i>Le même</i> , n° 3	18 »
7. Irrigateur en porcelaine	20 »
8. Laveur en émail, 1 litre	9 »
9. <i>Le même</i> , 2 litres	10 »

Fig. 922.

10. Canule en caoutchouc souple, long. 11 cent. (fig. 922)	1 25	12. <i>La même</i> , 20 cent.	2 »
11. <i>La même</i> , 18 cent.	1 75	13. <i>La même</i> , 30 cent.	2 25

Fig. 923.

14. Canule en gomme, long. 12 cent. (fig. 923)	1 50	16. <i>La même</i> , 18 cent.	2 »
15. <i>La même</i> , 15 cent.	1 30	17. <i>La même</i> , 20 cent.	2 75